

سالم آدین

پیام آدینه ۱۴۲ • سال چهارم • تحلیلی، اطلاع رسانی، آموزشی

یارانه نقدی ماهگیری دور از آب

اتفاقا منم یک سالمه!!!

یارانه

واردات بنزین به دیگر کشورها پرداخت می شد، اما امروز این مبلغ در خدمت سازندگی کشور است و همچنین صادرات بنزین را نیز آغاز کرده ایم. رئیس قوه مجریه از کاهش فاصله طبقاتی در جامعه به عنوان دستاورد دیگر اجرای قانون هدفمندسازی یارانه ها نام برد و یادآور شد: جمعی از مردم به نیازهای اولیه محتاج بودند و در نقطه مقابل، افرادی ۳۰ یا ۴۰ برابر آنان از یارانه ها استفاده می کردند که امروز مقداری فاصله ها کاهش یافته است.

وی ابراز امیدواری کرد که با اجرای کامل قانون هدفمندی یارانه ها فاصله طبقاتی در کشور به حداقل برسد و هر کس حق خود را از یارانه ها در جیب خود داشته باشد.

رئیس جمهوری در بخش دیگری از سخنان خود در جمع پرشور مردم ورامین گفت: امروز ساختن ایران بالاترین عمل صالح و انقلابی است.

وی متذکر شد که همه همت دشمنان بر جلوگیری از ساختن و پیشرفت ایران است، چرا که آنها می خواهند مانع از شکوفا شدن تمام استعدادها و ظرفیت های ملت ایران شوند و اجازه ندهند تا ملت ایران از همه استعدادها و توانمندی های خود استفاده کند.

احمدی نژاد با یادآوری این که دولت سال ها مطالعه و موانع بر سر راه پیشرفت ایران را شناسایی کرد، هدفمندی یارانه ها را در این راستا عنوان کرد و ادامه داد: دولت یک برنامه تحول اقتصادی در هفت سرفصل تهیه کرد و با جمع آوری نظرات کارشناسان، علماء، متخصصان و باتجربه ها اجرای آن را آغاز کرد.

رئیس جمهوری در ادامه وجود اسراف، مصرف فراوان، بی عدالتی، بهره روی، کیفیت پایین و فاصله طبقاتی بسیار بالا را از جمله شرایط اقتصاد کشور قبل از هدفمندی یارانه ها برشمرد و اجرای این قانون را در راستای اصلاح و جبران بخشی از این مشکلات عنوان کرد.

احمدی نژاد با یادآوری این که پیش از اجرای این قانون، دولت خود یارانه ها را توزیع می کرد از برداشته شدن این محدودیت و مشارکت مردم در اقتصاد

مردم کمک خواهیم گرفت اما به لطف خدا هیچ مشکلی وجود ندارد. وی خطاب به ملت ایران تاکید کرد: همه باید در مقابل این شایعات هوشیار باشیم، اتفاق خاصی نیفتاده و اقتصاد کشور با ثبات و آرام است. رئیس جمهوری با دعوت از مردم به هوشیاری در این زمینه خاطرنشان کرد: از ملت عزیز ایران استعدا دارم به این حرف ها توجه نکنند چرا که ما زندگی معمول و با آرامش خودمان را داریم. وی تاکید کرد: اگر خبر ویژه یا مشکلی بود اول کسی که مردم را در جریان خواهد گذاشت خود دولت است.

رئیس قوه مجریه با بیان اینکه در کشور هیچ چیز کم و کسر نیست و همه انبارها پر است، در خصوص ذخایر ارزی و طلا گفت: ذخایر ارزی ما آنقدر زیاد است که در طول تاریخ چنین ذخایر ارزی در کشور وجود نداشته است.

وی ادامه داد: ذخایر طلائی کشور هم هیچ گاه تا این حد زیاد نبوده است که اگر حتی به آن اضافه هم نشود، تا ۱۵ سال طلا برای مصرف کشور در اختیار داریم.

تبدیل ایران به صادرکننده عمده بنزین، دستاورد بزرگ هدفمندسازی یارانه ها

رئیس جمهوری که یک سال پس از آغاز اجرای قانون هدفمندی یارانه ها سخن می گفت، خاطرنشان کرد: هوشمندی و تعهد مردم در اجرای این قانون، باعث شد به دستاوردهای بزرگی دست یابیم.

وی صرفه جویی ناشی از اجرای این قانون در مصرف سوخت از جمله بنزین را به عنوان یکی از دستاوردهای مهم یادآور شد و گفت: ایران سال آینده در زمره صادرکنندگان اصلی بنزین در جهان قرار می گیرد که تمام درآمد آن را برای ملت و ساختن کشور صرف خواهیم کرد.

احمدی نژاد تصریح کرد که اگر قانون هدفمندسازی یارانه ها اجرا نمی شد، باید ۱۵ میلیارد دلار از منابع کشور برای

رئیس جمهوری در جمع پرشور مردم ورامین

گام دوم هدفمندی یارانه ها

امسال اجرایی می شود

ایران سال آینده در زمره صادرکنندگان اصلی بنزین

رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی در ادامه نقش آفرینی مردم شهرستان ورامین در پیروزی انقلاب اسلامی را یادآور شد و گفت: خدا را سپاسگزاریم که در مقطعی از تاریخ ایران و انقلاب، مردم ورامین با پذیرش فرهنگ حسینی، سیاهی، ظلمت، حاکمیت فاسدها و مستکبران را در هم شکسته و راه آزادی و آزادی را در برابر ملت ایران قرار دادند.

کشاوری اقتصاد کشورمان یاد می‌کنند،

حفاظتی برای بخش صنعت و

از نمایندگان مجلس نیز به

علاوه بر منتقدان، بسیاری

تا آنجا که در چهار ماه گذشته

یارانه به بخش خصوصی است.

می‌کند نگاه نابرابر در اعطای

قانون بیش از همه خودنمایی

آنچه در یکمین سال اجرای این

کرده‌اند.

گذشته علاوه بر منتقدان، بسیاری از نمایندگان

به بخش خصوصی است. تا آنجا که در چهار ماه

مشکلات موجود در بسته‌های

حفاظتی برای بخش صنعت و کشاورزی انتقاد کرده‌اند.

مجلس نیز به مشکلات موجود در بسته‌های

حمایتی برای بخش صنعت و کشاورزی انتقاد کرده‌اند.

مهرماه پویان

نگاه نابرابر دولت به بخش خصوصی

دولتی در توزیع یارانه‌ها

دولت وعده داده بود تا با افزایش قیمت حامل‌های

انرژی، بخشی از تورم و گرانی ناشی از افزایش

قیمت محصولات صنعتی را تا حدودی جبران

کند. تولیدکنندگان و دست‌اندرکاران بخش‌های

خصوصی نیز چشم به راه این تحفه مانده و در

گران کردن تولیدات خود اندکی تامل کردند، باشد

که دولت را در اجرای قانون یاری بیشتری به این

از گذشت یکسال هیچ خبری از این نگاه مساوی

نرسیده و انتظار می‌رود تورم در پایان سال به

رشدی کمرشکن برسد.

وزیر صنعت و معدن و بازرگانی اعلام کرده بود که

تاکنون سهم بخش‌های تولیدی از منابع ناشی از

آزادسازی یارانه‌ها پرداخت نشده است.

در صورت تداوم وضعیت موجود مبنی بر تخصیص

نیافتن ۷ میلیارد دلار از مازاد درآمد نفتی در سال

۹۰ به موارد تعیین شده در قانون بودجه سال جاری

مشکلات عدیده‌ای برای بخش خصوصی به وجود

خواهد آمد.

هرچند از سوی دیگر دولت ملزم بوده تا مازاد درآمد

نفتی را به خزانه واریز کند و پس از آن در موارد

تعیین شده هزینه کند اما شواهد موجود حکایت

از آن دارد که این اقدام صورت گرفته علاوه بر آن

منابع ناشی از هدفمندی یارانه‌ها به میزانی نبوده

که بتواند یارانه‌های نقدی را پوشش دهد.

در هر حال برای صنعتگران فرقی نمی‌کند که

منشا دریافت پول کجا باشد، لذا دولت باید هرچه

سریع‌تر برای حل مشکلات این بخش تا ۳ هزار

یارانه نقدی، ماهیگیری دور از آب

طبیعی است قشرهای متنوعی از یارانه‌های

نقدی دولت استفاده می‌کنند. خانواده‌هایی که از

قشر برخوردار و مرفه جامعه محسوب می‌شوند،

خانواده‌هایی با وضعیت اقتصادی متوسط و بالاخره

قشر قالب جامعه ما یعنی خانواده‌هایی که کم‌درآمد

هستند و یا زیر خط فقر زندگی می‌کنند.

آنها که الحمدا… مرفه هستند و حتی زمانی که چند

لقم کالای اساسی با کالابرگ توزیع می‌شد، اصلا

سر صف نمی‌آمدند، یا دنبال کالابرگ نمی‌رفتند و

با اینکه از سر لطف و دلسوزی، کالابرگ‌های خود را

در اختیار آشنایان کم‌درآمد و نیازمند قرار می‌دادند

و دینی را از سر خود باز می‌کردند. البته اینگونه

موارد زیاد هم نبود تا منشا اثر اساسی باشد، ولی

وجود داشت.

در شرایط کنونی هم هستند آن دسته از مشمولان

قانون یارانه‌های نقدی که نیازی به این مبلغ ندارند،

اما صدایش را هم درمی‌آورند.

آن قشر متوسط هم، کج‌دار و مریز یارانه‌های نقدی

خود را مدیریت می‌کنند و با وجود بی‌نیازی، گوشه

چشمی به آن دارند. اصحاب روزنامه همدان‌پیام،

بسیار شنیده و مصادیق عینی داریم که اغلب

خانواده‌هایی از نوع متوسط آن، یارانه‌های نقدی

خود را دربرسته به پرداخت بخشی از اقساط ماهانه

خود برای خرید کالاهای لوکس و البته خانم‌ها

برای اقساط طلا و جواهر از طلافروشی‌ها اختصاص

می‌دهند.

شوغلی عابربانک‌های شهر در نیمه‌های هر ماه و

اینکه اغلب مراجعه‌کننده‌ها به عابربانک در این

مقطع زمانی، خانم‌ها هستند، حاکی از بودن

خبرهای اقتصادی از نوع یارانه نقدی آن است و

اینکه خانم‌ها به توافق و موافقت رئیس و سرپرست

خانوار، مأمور دریافت یارانه هستند تا آن را به نحو

نیست، هر کس کدخداى حريم خود است.

اما این آخر کار نیست و این معضل به نوع مانع

بزرگی گریبانگیر جامعه خواهد شد. جامعه‌ای

که دوست داریم مولد باشد نه یک مصرف‌کننده

مضح.

این مشکل نیازمند فرهنگ‌سازی و آموزش است

و مردم عام باید بدانند یارانه نقدی برای خوردن و

خوابیدن و تنبلی نیست، هرچند که رقم آن اگر هم

به درستی و واقع‌بینانه مدیریت شود، تنها کفاف نان

به عنوان لایموت، هزینه آب و برق و گاز و اگر

باشد تلفن و مخارج جزئی را می‌دهد.

اما کدام آدم ساده و نابلد است که این را بداند و

این نیازمند آموزش و اطلاع‌رسانی پیوسته است.

دیدگان مشتاق سربست خانوار می‌گذارند. اینجا

دیگر واقعا سرپرست خانوار مستمری ماهانه خود را

دریافت می‌کند و تأمل طولانی و کشدار که از کجا

شروع کنم و به که بپردازم!؟

قشر سه‌ومی‌ها اغلب کارگران فصلی چه از نوع

ساختمانی و خدماتی آن و چه از نوع روستایی و

کشاورزان هستند که در مدت یک سال گذشته

کاملا به نقدی‌های نیمه هر ماه عادت کرده‌اند

و کم‌کم دارد باورش‌ان می‌شود که همین است و

باید با آن بسازند، اگر کار هم نشد که نشد، با این

می‌سازیم. این یک واقعیت تلخ است.

نگارنده؛ از سر کجکاوی و وظیفه موارد متعددی

سراغ دارم که کارگر ساختمانی یا کشاورزی که در

حال حاضر با شش سر عائله می‌خورد و می‌خواهد

منظظر نیمه ماه بعد است تا یارانه به حساب

سرپرست خانوار واریز شود و او قبل از هر چیز

چند بسته سیگار تهیه کند و مدتی با آن دلخوش

باشد.

شاید بگوئیم این مشکل خود اوست و کسی مقصر

نیست، هر کس کدخداى حريم خود است.

اما این آخر کار نیست و این معضل به نوع مانع

بزرگی گریبانگیر جامعه خواهد شد. جامعه‌ای

که دوست داریم مولد باشد نه یک مصرف‌کننده

مضح.

این مشکل نیازمند فرهنگ‌سازی و آموزش است

و مردم عام باید بدانند یارانه نقدی برای خوردن و

خوابیدن و تنبلی نیست، هرچند که رقم آن اگر هم

به درستی و واقع‌بینانه مدیریت شود، تنها کفاف نان

به عنوان لایموت، هزینه آب و برق و گاز و اگر

باشد تلفن و مخارج جزئی را می‌دهد.

اما کدام آدم ساده و نابلد است که این را بداند و

این نیازمند آموزش و اطلاع‌رسانی پیوسته است.

دیدگان مشتاق سربست خانوار می‌گذارند. اینجا

دیگر واقعا سرپرست خانوار مستمری ماهانه خود را

دریافت می‌کند و تأمل طولانی و کشدار که از کجا

شروع کنم و به که بپردازم!؟

قشر سه‌ومی‌ها اغلب کارگران فصلی چه از نوع

ساختمانی و خدماتی آن و چه از نوع روستایی و

کشاورزان هستند که در مدت یک سال گذشته

کاملا به نقدی‌های نیمه هر ماه عادت کرده‌اند

و کم‌کم دارد باورش‌ان می‌شود که همین است و

باید با آن بسازند، اگر کار هم نشد که نشد، با این

می‌سازیم. این یک واقعیت تلخ است.

نگارنده؛ از سر کجکاوی و وظیفه موارد متعددی

سراغ دارم که کارگر ساختمانی یا کشاورزی که در

حال حاضر با شش سر عائله می‌خورد و می‌خواهد

منظظر نیمه ماه بعد است تا یارانه به حساب

سرپرست خانوار واریز شود و او قبل از هر چیز

چند بسته سیگار تهیه کند و مدتی با آن دلخوش

باشد.

شاید بگوئیم این مشکل خود اوست و کسی مقصر

نیست، هر کس کدخداى حريم خود است.

اما این آخر کار نیست و این معضل به نوع مانع

بزرگی گریبانگیر جامعه خواهد شد. جامعه‌ای

که دوست داریم مولد باشد نه یک مصرف‌کننده

مضح.

این مشکل نیازمند فرهنگ‌سازی و آموزش است

مهدی ناصرزاد

نگاه نابرابر دولت به بخش خصوصی

دولتی در توزیع یارانه‌ها

دولت وعده داده بود تا با افزایش قیمت حامل‌های

انرژی، بخشی از تورم و گرانی ناشی از افزایش

قیمت محصولات صنعتی را تا حدودی جبران

کند. تولیدکنندگان و دست‌اندرکاران بخش‌های

خصوصی نیز چشم به راه این تحفه مانده و در

گران کردن تولیدات خود اندکی تامل کردند، باشد

که دولت را در اجرای قانون یاری بیشتری به این

از گذشت یکسال هیچ خبری از این نگاه مساوی

نرسیده و انتظار می‌رود تورم در پایان سال به

رشدی کمرشکن برسد.

وزیر صنعت و معدن و بازرگانی اعلام کرده بود که

تاکنون سهم بخش‌های تولیدی از منابع ناشی از

آزادسازی یارانه‌ها پرداخت نشده است.

در صورت تداوم وضعیت موجود مبنی بر تخصیص

نیافتن ۷ میلیارد دلار از مازاد درآمد نفتی در سال

۹۰ به موارد تعیین شده در قانون بودجه سال جاری

مشکلات عدیده‌ای برای بخش خصوصی به وجود

خواهد آمد.

هرچند از سوی دیگر دولت ملزم بوده تا مازاد درآمد

نفتی را به خزانه واریز کند و پس از آن در موارد

تعیین شده هزینه کند اما شواهد موجود حکایت

از آن دارد که این اقدام صورت گرفته علاوه بر آن

منابع ناشی از هدفمندی یارانه‌ها به میزانی نبوده

که بتواند یارانه‌های نقدی را پوشش دهد.

در هر حال برای صنعتگران فرقی نمی‌کند که

منشا دریافت پول کجا باشد، لذا دولت باید هرچه

سریع‌تر برای حل مشکلات این بخش تا ۳ هزار

مهدان پیام: ندا رستمی؛ یکی از زمینه‌های مداخله

دولت در عرصه اقتصاد، پرداخت یارانه یا سوسپسید به

کالاها و خدمات ضروری است.

این امر به منظور تحقق عدالت اجتماعی و توزیع بهینه

درآمدها در سطح جامعه صورت می‌گیرد. صرف‌نظر از

نوع نظام اقتصادی حاکم، نظام پرداخت یارانه، هم در

کشورهای در حال توسعه و هم در کشورهای توسعه‌یافته

با نسبت‌ها و اهداف متفاوت وجود دارد. تعدد و تنوع

کالاها و خدماتی که مشمول پرداخت یارانه می‌شوند و

حجم یارانه پرداختی برای این اقلام، رابطه مستقیمی با

میزان درآمد دولت‌ها دارد. کشورهای توسعه‌یافته از این

نظر توان بالقوه بیشتری دارند.

در این کشورها با افزایش درآمد حاصل از فروش ذخایر

طبیعی، میزان یارانه پرداختی افزایش می‌یابد تا بر

مقیولیت نظام و رضایت و رفاه عامه مردم افزوده شود.

در این کشورها با افزایش درآمد دولت به منظور تأمین عدالت

اجتماعی، کمک به توزیع مجدد درآمدها و حمایت از

اقتسار آسیب‌پذیر از زمینه‌های مداخله دولت در عرصه

اقتصاد است.

این طرح بزرگ و ملی با مشارکت وسیع مردم و

مستولان در سال گذشته آغاز و قدم‌های مؤثری در

این زمینه برداشته شد که با اجرای این قانون تحول

بزرگی در نگرش مدیریتی در خدمات ایجاد شده است و

ارزش اقتصادی و اجتماعی خدمات نقش مؤثرتری پیدا

کرده‌اند. مستولان باید انتظارات مردم را جامه عمل

بپوشانند تا کیفیت خدمات را ارتقا دهند.

بخش خدمات عمومی می‌تواند به عنوان بازوی اجرایی

قانون هدفمندی یارانه‌ها عمل کرده و زمینه‌ساز تحقق

اجرای این قانون باشد.

این بخش با توجه به نقش پررنگ و حضور گسترده‌ای

که در زندگی مردم دارد؛ علاوه بر اینکه باید نرخ خدمات

خود را مطابق قانون هدفمندی یارانه‌ها تنظیم کند باید

راهکارهای ویژه‌ای را در نظر گرفته باشد که به واسطه

آن اجرای این قانون آسان‌تر باشد، لذا باید اطلاع‌رسانی از

نحوه مصرف صحیح و مطابق با نیاز کالاهایی چون برق،

گاز و آب صورت گرفته و همچنین خدمات بخش حمل

و نقل نیز متناسب با نیاز و توانایی مردم تنظیم شود.

از این رو هدفمندی باید ابزاری برای بهبود و ارتقای

جامعه باشد نه مانع آن و این نظرات بیشتر نهادهای

متولی را می‌طلبد تا اثربخشی اجرای این قانون بیشتر

از گذشته مطرح باشد.

شهر کوچکی مثل بهار اگرچه جمعیت قابل توجهی را در

خود جای نداده، اما همین جمعیت در گستره جغرافیایی

خود دارای بافت میانه و از نظر درآمد و ثروت در سطح

پایینی است. اغلب مردم این منطقه در بخش تولید

فعالیت می‌کنند و در مسیر هدفمندی یارانه‌ها بیشتر

از هر زمان دیگر به حمایت‌های دولتی احتیاج دارند و

نوع نظام اقتصادی حاکم، نظام پرداخت یارانه، هم در

کشورهای در حال توسعه و هم در کشورهای توسعه‌یافته

با نسبت‌ها و اهداف متفاوت وجود دارد. تعدد و تنوع

کالاها و خدماتی که مشمول پرداخت یارانه می‌شوند و

حجم یارانه پرداختی برای این اقلام، رابطه مستقیمی با

میزان درآمد دولت‌ها دارد. کشورهای توسعه‌یافته از این

نظر توان بالقوه بیشتری دارند.

در این کشورها با افزایش درآمد حاصل از فروش ذخایر

طبیعی، میزان یارانه پرداختی افزایش می‌یابد تا بر

مقیولیت نظام و رضایت و رفاه عامه مردم افزوده شود.

در این کشورها با افزایش درآمد دولت به منظور تأمین عدالت

اجتماعی، کمک به توزیع مجدد درآمدها و حمایت از

اقتسار آسیب‌پذیر از زمینه‌های مداخله دولت در عرصه

اقتصاد است.

این طرح بزرگ و ملی با مشارکت وسیع مردم و

مستولان در سال گذشته آغاز و قدم‌های مؤثری در

این زمینه برداشته شد که با اجرای این قانون تحول

بزرگی در نگرش مدیریتی در خدمات ایجاد شده است و

ارزش اقتصادی و اجتماعی خدمات نقش مؤثرتری پیدا

کرده‌اند. مستولان باید انتظارات مردم را جامه عمل

بپوشانند تا کیفیت خدمات را ارتقا دهند.

بخش خدمات عمومی می‌تواند به عنوان بازوی اجرایی

قانون هدفمندی یارانه‌ها عمل کرده و زمینه‌ساز تحقق

اجرای این قانون باشد.

این بخش با توجه به نقش پررنگ و حضور گسترده‌ای

که در زندگی مردم دارد؛ علاوه بر اینکه باید نرخ خدمات

خود را مطابق قانون هدفمندی یارانه‌ها تنظیم کند باید

راهکارهای ویژه‌ای را در نظر گرفته باشد که به واسطه

آن اجرای این قانون آسان‌تر باشد، لذا باید اطلاع‌رسانی از

نحوه مصرف صحیح و مطابق با نیاز کالاهایی چون برق،

گاز و آب صورت گرفته و همچنین خدمات بخش حمل

و نقل نیز متناسب با نیاز و توانایی مردم تنظیم شود.

از این رو هدفمندی باید ابزاری برای بهبود و ارتقای

جامعه باشد نه مانع آن و این نظرات بیشتر نهادهای

مَرمِرمِ محمدی همدان‌پيام: قانون هدفمندی یارانه‌ها، راه بدون بازگشتی است که به اجرا درآمد و خواه ناخواه باید ادامه پیدا کند.

این قانون قرار بود به صورت تدریجی و در پنج سال اجرا شود تا بخش‌های اقتصادی کشور بتوانند به مرور خود را با شرایط جدید هماهنگ کرده و شوک وارد نشود.

ناصر ذاکری کارشناس و پژوهشگر اقتصادی در این‌باره می‌گوید: با توجه به پرداخت نقدی یارانه‌ها آن هم به صورت شتابزده و بدون مقدمه، پیش‌بینی می‌شود دولت در آینده با کمبود منابع مواجه شود و برای پرداخت یارانه‌ها مشکل پیدا کند و به منابع دیگری روی آورد.

ذاکری با تأکید بر اینکه دولت یک راه ی بازگشت را آغاز کرده است، می‌گوید: در شرایط فعلی و با توجه به بحران‌ها، تحریم‌ها و رکود اقتصادی که در اقتصاد جهان حاکم است، منابعی که دولت می‌تواند برای پرداخت نقدی یارانه‌ها استفاده کند، محدود است. البته نباید فراموش کرد که

سعی کردند دخل و خرجشان را میزان کنند و اما چه برنامه‌ای می‌توانست به عنوان هدف نهایی به اجرا درآمدن این قانون، مهم باشد. اولیسن واریز یارانه‌ها به حساب افراد جامعه و تغییر قیمت‌های ناگهانی در نگاه اول بی‌تجربگی و بی‌برنامگی بعضی خانواده‌ها در دریافت وجه و صرف هزینه‌ها همراه شد که این خود یکی از عوامل انتقادبرانگیز بود که می‌توانست با آموزش و ارائه راهکار مناسب به افراد جامعه از ماهه قبل از به اجرا درآمدن قانون هدفمندی یارانه‌ها مدیریت شود.

کاسته شدن یارانه‌های دولتی از هزینه‌های مصرفی آب و برق و گاز و واریز این مبلغ به حساب مردم به این منظور اجرا شد که بتواند فرصتی برای کنترل انرژی و اصلاح الگوی مصرف ایجاد کند.

به اجرا درآمدن قانون هدفمندی یارانه‌ها در حالی به سرعت به اجرا درآمد که موجب شد شیب ۵ ساله تعیین شده که قرار بود از سوی دولت برای تغییر موج اقتصادی تعریف و اجرا شود، رعایت نشد که نمونه بارز آن تغییر ناگهانی قیمت بنزین

هدفمند شدن یارانه‌ها راه بی‌بازگشت

اصلاح شیوه پرداخت یارانه‌ها ضروری است

پایداری این شرایط معلوم نیست و ممکن است کوتاهمدت باشد.

وی ادامه می‌دهد: پس می‌توان این پیش‌بینی را داشت که ممکن است یک ماه یارانه‌ها پرداخت نشود و در ماه‌های آینده و با تأخیر به دست مردم برسد.

این پژوهشگر اقتصادی با اشاره به افزایش قیمت طلا، ارز و اتفاقاتی از این دست خاطر‌نشان می‌کند: این رخدادها در کنار آثار مثبتی که دارد، بحران‌هایی را نیز به وجود می‌آورد.

ذاکری با بیان اینکه چنین شرایطی در کوتاهمدت مشکل‌آفرین است، اما در درازمدت و با برنامه‌ریزی قابل‌حل و کنترل است، تصریح می‌کند: در جریان قانون هدفمندی یارانه‌ها باید با مرور و آسیب‌شناسی روش‌های گذشته و با توجه به شرایط پیش آمده، نحوه اجرای طرح را اصلاح کنند.

یکی دیگر از کارشناسان اقتصادی پیش‌بینی می‌کند: با توجه به شرایط فعلی و کسری بودجه به وجود آمده و محدودیت منابع، روند پرداخت

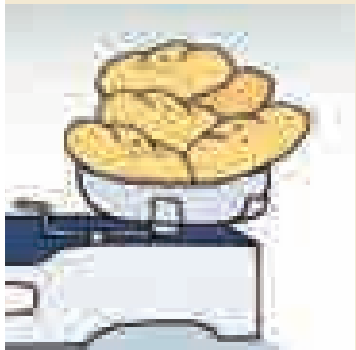
گردشگری نیمه تعطیل!

بود. در حالی که با رعایت شیب ۵ ساله باید در حال حاضر بنزین حدود ۲۰۰ تومان باشد نه ۴۰۰ تومان همین تغییر ناگهانی قیمت‌ها در منابع سوخت توانست تأثیر نامطلوبی بر بالا رفتن تورم در جامعه داشته باشد.

بر این اساس که به عنوان مثال صنعت بی‌جان گردشگری را اولین قربانی خود کرد؛ چرا که تغییر ناگهانی قیمت سوخت تأثیر مستقیم خود را بر قیمت بلیت رفت و برگشت در سفر و همچنین قیمت ارائه خدمات در هتل‌ها و رستوران‌ها گذاشت. این در حالی بود که در صورت رعایت شیب ۵ ساله در تغییر قیمت‌ها دولت می‌توانست با افزایش و کاهش قیمت‌های تدریجی شرایط مطلوب‌تری را برای به اجرا درآمدن این قانون در

جامعه مهیا کند.

از کنار این تغییر و تحولات اقتصادی که بگذاریم میزان پرداخت یکسان یارانه‌ها به خانواده‌هایی که دارای سطح درآمد متفاوت و شرایط اجتماعی

با شرایط اقتصادی مطلوب شاید دریافت یارانه‌ها نقش اصلی را ایفا نکند، اما همین مبلغ زمانی که به خانواده‌هایی با سطح درآمد پایین تزریق شود، می‌تواند تأثیر محسوسی در روند صرف هزینه‌ها در زندگی داشته باشد.

اسما در جدیدترین گزارشی که رئیس دیوان محاسبات مجلس در این زمینه ارائه داده است، عنوان شده که برخی از موارد و مسائل در قانون هدفمندی یارانه‌ها رعایت نشده است. در این گزارش آمده که میزان و سهم‌بندی پرداخت‌ها در قانون هدفمندی رعایت نشده است وگرنه این روند می‌توانست موفق‌تر از اینکه در حال حاضر رو به حرکت است، پیش رود.

حرف آخر اینکه در صورتی که از سالیان سال پیش بر روی این قانون طرح‌های مطالعاتی و پژوهشی انجام می‌شد، می‌توانست با طرح‌های آزمایشی و منطقه‌ای، در حالی به اجرا درآید که جامعه نیز بتواند توان مدیریت تغییرات مالی و فرار از بحران‌های ناگهانی اقتصادی را داشته باشد.

■ **مجید مختاری دوست**

این روزها که یک سال از آغاز اجرای قانون هدفمند شدن یارانه ها سپری شده، اظهارنظرهای مختلفی در زمینه پیامدها و آثار این اقدام مطرح شده و می شود.

دبیر ستاد هدفمندی یارانه ها معتقد است پس از هدفمندی یارانه ها، وضعیت رفاهی بیش از ۸۰ درصد مردم، بهتر شده و همچنین جمشید پژویان استاد اقتصاد و رئیس شورای رقابت که از او به عنوان یکی از تئوریسین های هدفمندی یارانه ها نام برده می شود، می گوید: وضعیت رفاه و درآمد افراد کم‌درآمد جامعه با اجرای قانون هدفمندی، افزایش یافته و برای خانوارهای کم‌درآمد هزینه سرانه، ۶هزار و ۷۰۰ تومان افزایش یافته اما برای ۵ درصد ثروتمند جامعه، ۱۱۷ هزار تومان افزایش هزینه ایجاد شده است. از طرفی پیش از اجرا و حتی در آغاز اجرای قانون هدفمندی یارانه برخی صاحب‌نظران اقتصادی افزایش شدید نرخ تورم در صورت عملیاتی شدن این قانون را پیش بینی می کردند.

اینکه آیا چنین ادعاهایی منطبق بر واقعیت است یا نه، موضوعی است که هم باید به صورت علمی و کارشناسی به آن پرداخت و هم آثار تأیید کننده

آن، باید در زندگی روزمره مردم، قابل لمس و محسوس باشد. واقعیت آن است که اینک که یک سال از اجرای قانون هدفمندسازی یارانه ها می گذرد، از تورم وحشتناکی که برخی معتقد بودند هدفمندسازی یارانه ها در پی خواهد داشت، خبری نیست. اما آیا وضعیت اقتصادی و رفاهی خانوارهای کشور، آن گونه است که تئوریسین هدفمندسازی یارانه ها از آن خبر داده و آیا میزان افزایش هزینه سرانه برای اکثریت قریب به انشق خانوارهای ایرانی، همان حدود ۷ هزار تومانی است که یکی از تئوریسین های هدفمندی یارانه ها اعلام نموده است؟

شاخص های مختلفی برای سنجش وضعیت اقتصادی جوامع وجود دارد که هر یک، معرف بخشی از این وضعیت است و هیچیک به تنهایی، نمی تواند نشان دهنده آن باشد که وضعیت اقتصاد ملی و رفاه خانواده های ایرانی، مطلوب یا نامطلوب

است. در این نوشتار بحث بر سر «تورم» به عنوان یکی از شاخص های اقتصادی است که آیا نرخ فعلی آن، طبیعی و تابعی از وضعیت اقتصاد جهانی است یا اینکه هدفمندسازی یارانه ها، چنین محصولی را در پی داشته است؟ و در نهایت، اگر در بروز تورم فعلی، هدفمندی یارانه ها مؤثر بوده، سهم آن چقدر است؟

برخی مسئولین اقتصادی دولت که قاعدتا مدافع بی چون و چرای هدفمندسازی یارانه ها می باشند، مدعی هستند که تورم مستقیم ایجاد شده در اثر هدفمند شدن یارانه ها، کمتر از ۴درصد است. قضاوت علمی و کارشناسانه در این زمینه را باید به کارشناسان مطلع واگذار نمود، چرا که علاوه بر تخصص علمی، ما و حتی اغلب کارشناسان غیردولتی، آمار و اطلاعات درست و به روز مربوط به امورات پیرامون هدفمندسازی یارانه ها را در اختیار نداریم و بخش زیادی از این ماجرا، کاملا مبهم است و عمده این آمار و اطلاعات نیز مربوط به منابع دولتی است و قاعدتا منابع مستقل از دولت نیز باید بر آنها صحه بگذارند که متأسفانه منابع غیردولتی در این زمینه تقریبا بسیار اندک هستند و از طرفی بخشی از همان منابع دولتی نیز در زمینه برخی اطلاعات و آمار اعلام شده، اختلاف نظر دارند!

اسا این اظهار نظر و ادعای قبلی مبنی بر افزایش حدود ۷ هزار تومانی هزینه سرانه زندگی اغلب خانوارهای ایرانی در اثر هدفمندی یارانه ها، باید در زندگی روزمره ایرانی ها، محسوس و ملموس باشد؛ یعنی برای نمونه، افزایش ۴۰۰درصدی(۴ برابری) قیمت بنزین و تأثیرات آن در افزایش قیمت کالا و خدمات دیگر برای هر خانوار، باید با میزان دریافت یارانه های متعلق به هر خانواده متناسب بوده یا تفاوت اندکی داشته باشد. این تناسب باید در زمینه آب، برق، گاز، نان مصرفی مردم و مخارجی نظیر کرایه تاکسی و بهای بلیط اتوبوس های داخل و بیرون شهر و نیز قیمت مواد غذایی و پوشاک و امثالهم که به طور مستقیم یا غیرمستقیم، تحت تأثیر هدفمندی یارانه ها قرار داشته اند هم برقرار باشد.

تا پیش از اجرای طرح، تقریبا تمامی کارشناسان و سیاست‌گذاران اقتصاد ایران، اثرات تورمی ناشی از اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها را پذیرفته بودند، اما آنچه که محل مناقشه جدی بود، میزان تأثیر اجرای آن بر قیمت‌ها و

نرخ تورم بود. گرچه دولت توانسته به هر ترتیبی از ایجاد تورم جهشی و سرسام آور در مدت یک سال گذشته جلوگیری نماید اما با توجه به وضعیتی که به بخشی از آنها در منظور فوق به عنوان نمونه اشاره شد، به نظر نمی رسد که میزان تورم ایجاد شده در پی هدفمند شدن یارانه ها، چیزی کمتر از ۴ درصد باشد یا فقط کمتر از ۷ هزار تومان به هزینه های سرانه پیشین اکثریت خانوارهای ایرانی اضافه شده باشد. چرا که حتی آمارهای رسمی اعلام شده توسط دولت که برخی در دقیق و درست بودن آنها، تردید دارند نیز، تفاوت نرخ تورم در قبل از اجرای قانون هدفمندسازی یارانه ها را با اینک که یک سال از آن زمان می گذرد، بیشتر نشان می دهد.

بنا به گزارش خبرگزاری های رسمی کشور، در آذر ماه سال گذشته که اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها کلید خورد، نرخ تورم ۱۰٫۱ درصد ثبت شده بوده است که از آن زمان تاکنون، این شاخص همواره افزایشی بوده است.

با این حال، آنچه مهم است اینکه نرخ تورم فعلی در کشور ما، چه حاصل هدفمندی یارانه ها باشد و چه پیامد وضعیت اقتصاد جهان، بالا است و ظاهرا روند افزایشی در پیش گرفته است و علیرغم پرداخت نقدی یارانه ها، فشار زیادی را بر زندگی عمده خانوارهای ایرانی وارد می کند که گرچه تا حدی، مردم را به سوی اصلاح الگوی مصرف خود سوق داده است، اما باز هم موارد زیاد و ضروری در این میان وجود دارد که نمی توان به هیچ وجه از آنها چشم پوشی کرد و خانواده ها ناچار هستند به هر قیمتی که شده، آنها را تأمین نمایند. بنابراین کنترل نرخ تورم، انتظار به حقی است که مردم جامعه، توقع دارند در هدفمندسازی یارانه ها، بیشتر مورد توجه قرار گیرد.

نکته پایانی اینکه در این نوشتار، صرفا وضعیت «نرخ تورم» در یک سال گذشته بررسی شد و قطعاً این شاخص، به تنهایی مشخص کننده بهبود یا تنزل وضعیت اقتصادی خانوارهای ایرانی نیست. کمااینکه برخی صاحب‌نظران، ضمن ادعان بر موفقیت‌دولت در جلوگیری از تورم جهشی در حین اجرای قانون هدفمندی یارانه ها، نحوه عملکرد دولت در این زمینه را موجب بروز مشکلات عدیده برای تولیدکنندگان، واحدهای صنعتی و کشاورزان و حتی ورشکستگی و تعطیلی تعداد قابل توجهی از آنها و نیز افزایش رکود اقتصادی قلمداد می کنند و بر این عقیده اند این معضلات در آینده نزدیک، زبان های زیادی را متوجه اقتصاد کشور و مردم جامعه خواهند نمود که آثار مخرب آنها از افزایش جهشی تورم نیز قابل توجه تر خواهد بود.

سنجش وضعیت اقتصادی مردم

تأیید می کنند. البته محاسبات مرکز آمار ایران از نرخ تورم، نشان می‌دهد در دوازده ماه منتهی به آبان ماه ۱۳۹۰، شاخص کل قیمت مصرف‌کننده در شهرهای ایران(نرخ رسمی تورم) به رقم ۲۴٫۸درصد رسیده است. محاسبات نرخ تورم توسط این مرکز نشان می‌دهد از اردیبهشت سال ۸۹ تاکنون، نرخ نقطه به نقطه تورم ماهانه از نرخ تورم رسمی بالاتر بوده است.

وقوع چنین حالتی به معنی تمایل نرخ تورم در ماه‌های آتی به سمت نرخ‌های بالاتر است؛ به طوری که از مردادماه ۸۹، نرخ تورم هم‌راه رو به افزایش گذاشته است و از ۷٫۹ درصد در مرداد ۸۹ به ۲۴٫۸ درصد در آبان ماه جاری رسیده است. البته ممکن است این افزایش ها را به روند طبیعی رشد تورم کشور و وضعیت اقتصادی جهان نسبت دهند که در این صورت، متخصصان امر باید موضوع را بررسی و اعلام نظر نمایند اما ظاهر امر و بررسی نرخ تورم در عمده دیگر کشورها نیز به گونه ای نیست که چنین ادعایی را مورد تأیید قرار دهد.

با این حال، آنچه مهم است اینکه نرخ تورم فعلی در کشور ما، چه حاصل هدفمندی یارانه ها باشد و چه پیامد وضعیت اقتصاد جهان، بالا است و ظاهرا روند افزایشی در پیش گرفته است و علیرغم پرداخت نقدی یارانه ها، فشار زیادی را بر زندگی عمده خانوارهای ایرانی وارد می کند که گرچه تا حدی، مردم را به سوی اصلاح الگوی مصرف خود سوق داده است، اما باز هم موارد زیاد و ضروری در این میان وجود دارد که نمی توان به هیچ وجه از آنها چشم پوشی کرد و خانواده ها ناچار هستند به هر قیمتی که شده، آنها را تأمین نمایند. بنابراین کنترل نرخ تورم، انتظار به حقی است که مردم جامعه، توقع دارند در هدفمندسازی یارانه ها، بیشتر مورد توجه قرار گیرد.

نکته پایانی اینکه در این نوشتار، صرفا وضعیت «نرخ تورم» در یک سال گذشته بررسی شد و قطعاً این شاخص، به تنهایی مشخص کننده بهبود یا تنزل وضعیت اقتصادی خانوارهای ایرانی نیست.

کمااینکه برخی صاحب‌نظران، ضمن ادعان بر موفقیت‌دولت در جلوگیری از تورم جهشی در

حین اجرای قانون هدفمندی یارانه ها، نحوه عملکرد دولت در این زمینه را موجب بروز مشکلات عدیده برای تولیدکنندگان، واحدهای صنعتی و کشاورزان و حتی ورشکستگی و تعطیلی تعداد قابل توجهی از آنها و نیز افزایش رکود اقتصادی قلمداد می کنند و بر این عقیده اند این معضلات در آینده نزدیک، زبان های زیادی را متوجه اقتصاد کشور و مردم جامعه خواهند نمود که آثار مخرب آنها از افزایش جهشی تورم نیز قابل توجه تر خواهد بود.

بسته‌های حمایتی تولید و صنعت

در پیچ و خم هدفمندی فراموش نشود

■ **اکرم چهاردولی**

همدان پیام: در حالی که یک سال از اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها می‌گذرد، دولت در اجرای این قانون موفقیت خوبی داشته، اما مواردی چون تدوین نکردن بسته‌های حمایتی حمل و نقل و ناراضیاتی فعالان صنعتی و تولیدی از بسته‌های حمایتی از ضعف‌های اجرایی در این زمینه است.

با گذشت یکسال از اجرای جراحی اقتصادی در این

مدت دولت با فراز و نشیب‌هایی در اجرای این قانون مواجه بوده، البته شاید بتوان گفت که فرازهای دولت در این یکسال بر نشیب‌های اجرای این قانون پیشی گرفت، اما به هر حال اجرای هر پروژه نظیر چنین قانون بزرگی در گام اول با مشکلاتی مواجه بود.

سال گذشته و قبل از اجرای قانون هدفمندی رئیس جمهور بارها در برنامه‌های مختلف از مردم خواست با دولت در اجرای این قانون همکاری کنند که انصافاً مردم تا کنون همکاری مطلوبی با دولت داشتند.

قانون هدفمندی یارانه‌ها تقریباً با تمامی بخش‌ها در ارتباط بود اما شاید بتوان گفت موضوع حمل‌ونقل در این عرصه بیشتر تحت تأثیر این قانون بزرگ اقتصادی بود.

دولت نیز: از همان ابتدا وعده‌های مبنی بر ارائه بسته‌های حمایتی از انواع شقوق حمل‌ونقل پس از اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها داد.

در گام اول قیمت سوخت افزایش یافته بود و این مورد از همان ابتدا هزینه‌های بخش جاده‌ای، ریلی، هوایی و دریایی را افزایش داد.

مقرر شده بود، دولت بسته‌های حمایتی از حمل‌ونقل را داشته باشد که این بسته‌ها اغلب در قالب ارائه تسهیلات ارزان قیمت از محل درآمدهای حاصل از هدفمندی و نیز جبران مابه‌التفاوت قیمت سوخت بود.
در این باره اختصاص نیافتده است.

تحقیف ۵۰ درصدی برای بیمه رانندگان، تحت پوشش قرار دادن رانندگان و خانواده‌های آنها در بیمه تکمیلی، ارائه تسهیلات ارزان قیمت نوسازی ناوگان عمومی مسافری جاده‌ای و افزایش نیافتن قیمت روغن و لاستیک با حمایت انجمن‌های صنفی، بخشی از این موارد بود.

البته در ارائه تسهیلات نوسازی ناوگان کامیونی

تأثیر هدفمندی

یارانه بر اصل ۴۴ قانون اساسی

■ **سعید زارعی صفا**

همدان پیام: هدفمندی یارانه‌ها همانطور که گفته شده تحولی بزرگ در عرصه اقتصادی کشور است که بر روی دیگر گذاره‌های اقتصاد کشور تأثیر فراوانی داشته است. یکی از اهداف و برنامه‌های قانون هدفمندی یارانه‌ها که در ماده ۸ این قانون آمده است، مکلف شدن دولت به حمایت از تولیدکنندگان بخش صنعتی است، چرا که با فرایند حذف یارانه‌ها از حامل‌های انرژی که جزو مواد اولیه و حیاتی بخش صنعت است، صنعتگران و فعالان بخش تولید کشور، با افزایش هزینه‌های تولید کالا و کاهش سطح سوددهی مواجه می‌شوند و این تدوین آن از سال‌ها پیش آغاز و قدم‌های مؤثری بود. ضمن اینکه ۴ سال پیش از اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها، با ابلاغ سیاست‌های کلی اصل ۴۴ از سوی مقام معظم رهبری، دستگاه‌های دولتی موظف به توانمندسازی بخش خصوصی و تعاونی بر انجام فعالیت‌های گسترده و اداره بنگاه‌های اقتصادی بزرگ شدند.

با این حال در یک سالی که از اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها می‌گذرد، بخش صنعت کشور به علت افزایش هزینه‌های تولید تحت فشار قرار گرفته و تعدادی از واحدهای تولیدی هم فلج شدند. با این روند نه‌تنها بخشی از بنگاه‌های تولیدی کشور که خودکفا بودند از تولید بازماندند، بلکه فرآیند واگذار ی بنگاه‌های دولتی به بخش خصوصی نیز متوقف شده است.

بخش صنعت کشور بر پایه سود اقتصادی وارد عرصه کار شده و اگر این اصل تضمین شده نباشد دست از کار خواهند کشید.

حال در این شرایط، دیگر رغبت و انگیزه‌ای برای مشارکت عمومی در خرید سهام و بنگاه‌های دولتی برای فعالیت اقتصادی باقی نمی‌ماند. البته ناگفته نماند طبق گزارشی که ریاست سازمان هدفمندی یارانه‌ها در سالگرد اجرای این قانون به غیرمستقیم حوزه فرهنگ از اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها خواستار تعریف بسته‌های حمایتی از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای این قشر هستند.

نایب رئیس کمیسیون فرهنگی در گفت‌وگو با خانه ملت با اشاره به گذشت یک سال از اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها درباره بخش فرهنگ عنوان کرده است که در قانون به صراحت اشاره نشده که هدفمندی یارانه‌ها در بخش فرهنگ هم جاری باشد؛ اما اجرای این طرح به صورت غیر مستقیم شامل بسیاری از سینماداران، چاپخانه‌ها و ناشران شده است.

به اعتقاد سید رمضان شجاعی کیاسری با توجه به افزایش هزینه حامل‌های انرژی مانند برق آب و گاز، تأثیرات زیادی بر صنعت سینما و چاپ و نشر گذاشته است و همچنانکه وزارت صنایع و معادن بسته‌های حمایتی برای اهالی این حوزه تعریف کرده است وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز باید تلاش کند تا ناشران و اهالی صنعت چاپ و سینماداران نیز از این کمک بهره‌مند شوند.

در این میان اعمال قانون معافیت‌های مالیاتی و اعمال بسته‌های حمایتی از چاپخانه‌داران در حوزه اجرای قانون هدفمندی یارانه ها از جمله انتظارات چاپخانه‌داران است و از آنجا که سازمان صنایع با اعمال قانون از صنایع آسیب پذیر حمایت مالی می‌کند که این قانون درباره چاپخانه ها اعمال نمی‌شود چرا که سازمان صنایع مدعی است چاپخانه زیر نظر وزارت ارشاد هستند باید از سوی آنها مورد حمایت قرار گیرند.

■ **محمد سهرابی**

همدان پیام: اقتصاد ایران سال‌هاست که از معضلات و مشکلات متعددی رنج می‌برد و جامعه در حال توسعه‌ما نیازمند تغییر و تحول در ساختارهای اقتصادی به منظور رفع مشکلات اساسی و عبور از شرایط سخت و دشوار به وضعیت مطلوب است. در این راستا طرح‌ها و برنامه‌های مختلفی به اجرا درآمده و حرکت‌های مهمی صورت گرفته که هدف همه آنها فراهم‌سازی زمینه‌های تحولات بنیانی و اصلاح زیرساخت‌های اقتصادی در بخش‌های گوناگون بوده است.

طرح تحول اقتصادی که شامل بخش‌های مختلفی مانند نظام مالیات، گمرک، نظام بانکی، بهره‌وری، توزیع کالا و خدمات و نظام تخصیص و توزیع یارانه‌ها می‌شود از جمله طرح‌های مهم و همه‌جانبه است که کار تدوین آن از سال‌ها پیش آغاز و قدم‌های مؤثری در جهت اجرای آن برداشته شده است. در این میان موضوع یارانه‌ها و چگونگی توزیع آن از مهم‌ترین بخش‌های طرح مذکور است که پس از بررسی‌ها و مطالعات فراوان و کار کارشناسی گسترده در قالب قانون هدفمندی یارانه‌ها که به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده بود، از سال گذشته اجرایی شد.

دولت دهم با تأکید فراوان بر اهمیت این قانون، روند اجرایی آن را در شرایطی کلید زد که هنوز بحث‌های فراوانی در مورد شرایط و زمینه‌های اجرای چنین طرح بزرگی و پیامدهای آن در محافل گوناگون جامعه، به ویژه کارشناسان اقتصادی مطرح بود. با این حال دولتمردان ضمن مساعد خواندن شرایط فراهم بودن تمام زمینه‌های لازم برای اجرای طرح و با تأکید بر جرأت و جسارت دولت دهم در انجام آن تمام تلاش خود را برای هر چه بهتر اجرا شدن قانون هدفمندی یارانه‌ها به کار گرفتند.

اکنون پس از گذشت یک سال از اجرای قانون مذکور و تجربیاتی که مسئولان و دست‌اندرکاران امر و مردم در خصوص آن به دست آورده‌اند و بسیاری از ابعاد و زوایای طرح برای جامعه مشخص شده، عملکرد یک ساله دولت نیز پیش روی کارشناسان، نخبگان و افکار عمومی است تا ضمن بررسی دقیق و نقد منصفانه آن، هم به رفع موانع و مشکلات کمک نمایند و هم راه را هرچند در محافل مختلف صحبت از آغاز فاز جدید اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها و تغییر در برخی از بخش‌های آن زیاد است، اما از طرفی هم تأکید شده که این تغییرات تنها با بررسی‌های دقیق ابعاد موضوع و تصویب و تأیید مجلس امکان‌پذیر است.

به هر حال بیش از یک سال است که جامعه ما با شرایط جدید اقتصادی مواجه شده و به واسطه اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها شاهد تغییر و تحولات مختلفی در حوزه‌های مختلف اقتصادی بودیم و دولت دهم همچنان به عنوان یک حرکت بزرگ و مؤثر اقتصادی از آن یاد می‌کند. حرکتی که به زعم دولتمردان می‌توانست از دهه‌های گذشته در عرصه اقتصادی شکل بگیرد، اما بنا به دلایلی چنین نشده است.

از این واگذاری‌ها نماند. در چنین شرایطی، نه تنها بخش کنونی صنعت خصوصی کشور، در حالت کج‌دار و مریز به فعالیت خود ادامه می‌دهد، بلکه عملاً سیاست‌های اندیشه‌ای شده برای اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی نیز متغیر باقی‌مانده و نتایج قابل انتظار حاصل نشده است.

بنابراین آنچه از این اوضاع و احوال می‌توان نتیجه گرفت آن است که اجرای صحیح سیاست اصل ۴۴ قانون اساسی که بر پایه نظام عرضه و تقاضا است منوط به اجرای کامل ماده ۸ و دیگر مواد ذکر شده در قانون هدفمندی یارانه‌ها است.

■ **سیاست و هدفمندی یارانه‌ها**

از تأثیر گذاری متقابل تا تأثیر پذیری از یکدیگر

برنامه چهارم بر لزوم هدفمندی یارانه‌ها در شکل‌ها و قالب‌های مختلف تأکید شده و این موضوع بارها مورد تأکید مسئولان کشور قرار گرفته بود. از این رو در دولت‌های هفتم و هشتم نیز از اهمیت چنین طرح بزرگی سخن گفته شد و بر ضرورت آن تأکید گردید. به علاوه کل در خصوص طرح حذف یا کاهش یارانه‌ها و آزادسازی قیمت‌ها با ایجاد رشد و رونق اقتصادی، اختلافی میان اقتصاددانان و کارشناسان نیست، هرچند در زمینه زمان اجرا و چگونگی انجام آن اختلاف نظر وجود دارد. از این رو هر سه رئیس‌جمهور (هاشمی، خاتمی و احمدی‌نژاد) از لزوم حذف و یا هدفمندکردن نظام توزیع یارانه‌ها سخن گفته و بر آن تأکید کرده‌اند.

با این اوصاف مشخص می‌شود که اهمیت موضوع و ضرورت شکل‌گیری چنین حرکتی در عرصه

هدفمندی یارانه‌ها و مجلس

■ **فیض ا… مظفرپور**

همدان پیام: یکی از وظایف اصلی نمایندگان مجلس شورای اسلامی که در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به آن پرداخته شده، قانون‌گذاری است

که معمولاً قوانین یا به صورت لایحه از طرف هیأت دولت به مجلس ارائه می‌شود و در قالب ماده واحده و تبصره‌های آن به تصویب رسیده و بعد از تأیید شورای نگهبان برای اجرا به دولت ابلاغ می‌شود یا در قالب طرح‌هایی که از طرف نمایندگان تهیه و بعد از تصویب مجلس و مهر تأیید شورای نگهبان به دولت ابلاغ می‌شود تا آن را اجرا نماید.

البته در کنار قانون‌گذاری، مجلس وظیفه دیگری نیز دارد و شاید از وظیفه قانون‌گذاری نیز مهم‌تر است و آن نظارت بر حسن اجرای قوانین مصوب مجلس از طرف دولت می‌باشد که اگر این‌ن نظارت دارای ضعف باشد قانون به درستی اجرا نمی‌شود و در عمل مشکلاتی را به وجود می‌آورد.

بر روی کار آمدن دولت نهم طرح تحول اقتصادی در ۷ محور طراحی شد که یکی از محورهای اصلی آن قانون هدفمندی یارانه‌ها بود. این قانون اگر چه از اوایل انقلاب و در دولت‌های مختلف مورد بررسی قرار گرفته بود ولی به دلیل برخی تبعات منفی آنها دولت‌های قبل از اجرای این قانون به صرف نظر کرده بودند و به نوعی یا ادامه آن پرداخت نظرها بیشتر در نحوه غیرمستقیم کنار آمده بودند ولی دولت‌های نهم و دهم اصرار به اجرای این قانون داشتند، زیرا که در اصل موضوع هدفمندی یارانه‌ها اتفاق نظر بین کارشناسان اقتصادی و محافل سیاسی و رسانه‌ای وجود داشت ولی اختلاف نظرها بیشتر در نحوه اجرای این قانون بود، به‌ویژه آن که برخی‌ها عواقب تئوری آن را بیشتر مد نظر داشتند.

به هر حال این قانون در زمستان سال ۸۷ به صورت لایحه‌ای از طرف دولت نهم به مجلس هشتم ارائه شد و مجلس نیز بعد از بررسی‌های مختلف و انجام تغییراتی در این لایحه در نهایت، تصویب و در سال ۱۳۸۹ برای اجرا به دولت اعلام شد.

محمود احمدی‌نژاد نیز در آخرین روزهای پاییز سال ۸۹ در گفتگوی تلویزیونی اجرای مرحله اول این قانون را با اعمال نرخ‌های جدید حمل‌هوا و انرژی اعلام کرد؛ البته در این مرحله قیمت نان مصرفی مردم نیز تغییر کرد و یارانه آرد و نان حذف شد، زیرا که ضایعات ۳۰ درصدی نان از یک طرف و کیفیت پایین آن، همچنین وابستگی به واردات گندم اهمیت هدفمندی آرد و نان را نشان می‌داد. از

طرفی نیز قاچاق آرد به کشورهای همسایه به علت قیمت پایین آن یکی از دلایل اجرای هدفمندی در این بخش بود.

به هر حال در یک سال گذشته با اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها مبالغی تحت عنوان یارانه حامل‌های انرژی و آرد و نان که از درآمد مردم

از افزایش قیمت‌ها به دست می‌آید به حساب مردم

واریز می‌شود که این مبلغ در حال حاضر حدود ۴۵

هزار تومان به ازای هر نفر می‌باشد.

اما آنچه که اکنون مهم به نظر می‌رسد آن است که مجلس و دولت، باید بررسی کارشناسانه‌ای از نحوه اجرای محاسن و معایب اجرای قانون در یک سال گذشته داشته باشند، تا بر اساس آن بتوانند

به یک تصمیم مشخص برای اجرای مراحل بعدی

آن، برسند که کم‌ترین آسیب را به مردم و اقشار

آسیب‌پذیر وارد سازد، به ویژه آن که در مرحله اول هدفمندی، یارانه‌های بخش تولید به خوبی پرداخت نشد و اکنون مشکلات زیادی را برای این بخش ایجاد کرده است.

بر اساس گزارش کمیسیون ویژه طرح تحول اقتصادی مجلس در یک سال گذشته ۱۰ تخلف از طرف دولت در اجرای این قانون صورت گرفته است

که یکی از آنها در نظر نگرفتن بازه زمانی ۵ سال برای اجرای این قانون از طرف دولت بوده است و مورد دیگر آن اختصاص ندادن ۳۰ درصد از کل خالص درآمد حاصل از هدفمندی یارانه‌ها به بخش تولید بوده است. همچنین گزارش ندادن عملکرد ۶ ماهه دولت در اجرای این قانون به مجلس و دیوان محاسبات از دیگر موارد تخلف بوده است.

از طرفی نیز بر اساس گزارش دیوان محاسبات مجلس شورای اسلامی یکی از مشکلات دولت در اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها تأمین نکردن بودجه لازم برای پرداخت یارانه نقدی به مردم است، زیرا

که از ۲۵۰ هزار میلیارد ریال درآمد یارانه‌ها حدود ۵۰ درصد آن از محل افزایش قیمت‌ها بوده است.

با این وصف ۳ برابر کردن یارانه‌ها امکان‌پذیر نیست؛ چرا که قیمت‌ها نیز باید سه برابر افزایش یابد و این امکان وجود ندارد؛ زیرا که دولت مُصر بوده که هر سال فقط ۲۰ درصد قیمت‌ها افزایش یابد.

در هر حال مجلس باید برای اجرای صحیح این قانون به‌ویژه مراحل بعدی آن راهکارها و اصلاحیه‌هایی را پیش‌بینی نماید. اگر چه ممکن است عمر مجلس هشتم برای تصویب قوانین الحاقی در این زمینه محدود باشد و نمایندگان از دی‌ماه تا آخر اسفند به نوعی درگیر مسائل انتخابات شوند ولی می‌توانند در قانون بودجه ۹۱ با یقینانی که در اوایل سال ۹۱ به تصویب می‌رسد قانون مهم هدفمندی یارانه‌ها را به صورت کامل به نام مجلس هشتم و دولت دهم ثبت

کنند وگرنه باید منتظر نمایندگان مجلس نهم باشیم.

اقتصادی، هم برای دولتمردان و مسئولان اجرایی و هم کارشناسان اقتصادی کاملاً روشن بوده و هست. اما اینکه چرا اجرای طرح مذکور که در گذشته نیز در راستای آن حرکت‌هایی دیده شده، به نام دولت بزرگی ثبت گردید، دلایل مختلفی از نگاه‌های مختلف ذکر شده که کدام از آنها می‌توان دربر گیرنده بخشی از واقعیت باشند. در این میان مواردی مانند شرایط و زمینه‌های اجتماعی و فرهنگی، تفاوت در نگاه دولت‌ها به موضوع و بالاخره شرایط و اوضاع سیاسی جامعه مطرح گردیده است.

اگر از بُعد سیاسی به موضوع نگاه کنیم شرایط هر سه دولت هم با توجه به شعارها و اهداف آنها و هم وضعیت سیاسی، اقتصادی و اجتماعی کشور تا حدود زیادی متفاوت است. هر چند این شعارها و برنامه‌ها همگی در راستای آرمان‌ها و ارزش‌های انقلاب و نظام قابل تعریف است.

دولت‌های سازندگی (پنجم و ششم) که در شرایط پس از جنگ شکل گرفتند، سازندگی و جبران خسارات جنگ را هدف اصلی خود قرار دادند و تیم اقتصادی دولت با در پیش گرفتن سیاست تعدیل اقتصادی سعی کرد؛ زمینه‌های توسعه را به نوعی فراهم نماید. جایگاه ویژه هاشمی در میان طبقات مختلف جامعه باعث شده بود که دولت روند اصلاح زیرساخت‌ها و فراهم نمودن زمینه‌های توسعه را با شتاب بیشتری دنبال کند. در این میان آزادسازی قیمت‌ها به شکل خاصی بخش مهمی از برنامه‌های اقتصادی را به خود اختصاص داد.

دولت‌های هفتم و هشتم نیز با در پیش گرفتن اصلاحات در زمینه‌های مختلف با محوریت توسعه

سیاسی به کار خود ادامه دادند.

به هر حال طرح هدفمندی یارانه‌ها با تمام مقدمات و پیش‌زمینه‌ها در گذشته، بالاخره از سال ۸۷ به عنوان بخش مهمی از برنامه‌های اقتصادی مورد توجه قرار گرفت و پس از مدت‌ها بررسی و تحقیق

و در نظر نگرفتن ابعاد و زوایای آن، از سال گذشته اجرایی شد. در این میان احمدی‌نژاد به عنوان کسی که پس از گذشت سال‌ها از طرح موضوع و تأکید بر اهمیت آن، چنین طرح بزرگی را عملیاتی ساخته سعی کرد تا چنین برنامه مهمی را در شرایطی کاملاً آرام و بدون چالش دنبال کند. با این حال حجم

انتقادات در خصوص نحوه اجرا و چگونگی انجام امور مربوط به قانون هدفمندی نیز کم نبوده و اکنون پس از یک سال مسائل مهمی چون افزایش هزینه‌های تولید، عدم پرداخت یارانه‌های بخش تولید، عدم رعایت شیب تعیین شده برای آزادسازی قیمت‌ها و امثال آن‌ها به عنوان یک نقض‌های موجود در

کنار آثار مثبت طرح هدفمندی یارانه‌ها مطرح است. هر چند نگاه دولت به موضوع چیز دیگری است و مسئولان اجرایی کشور ضمن انتقاد از اجرایی نشدن طرح در دوره‌های گذشته، دولت دهم را دولتی موفق در این زمینه دانستند و بر شجاعت و جسارت رئیس‌جمهور

تأکید دارند. این در حالی است که هم روند طی شده در دولت‌های گذشته و دلایلی که مسئولان اجرایی در آن دولت‌ها و حتی برخی از کارشناسان از فراهم نبودن تمام شرایط سیاسی، اجتماعی و حتی اقتصادی برای اجرای اصل عنوان می‌کنند اجزا را عدم پذیرش

رویکرد دولت دهم از جانب آنهاست.

از طرفی با توجه به در پیش بودن انتخابات مجلس نهم، هم اشخاص و فعالان سیاسی به ویژه کاندیدایا هم احزاب و گروه‌های سیاسی، موضوع هدفمندی یارانه‌ها را به عنوان یک موضوع مهم در چنین فضایی مورد توجه قرار می‌دهند که همین امر باعث پررنگ‌تر شدن ابعاد سیاسی آن می‌گردد و نشان می‌دهد که این طرح مهم اقتصادی به میزان بالایی از مسائل سیاسی تأثیر پذیرفته و یا حتی آن را تحت

ضمیمه تحلیلی، اطلاع‌رسانی، آموزشی

پنجشنبه، ۱ دی‌ماه ۱۳۹۰

ضمیمه تحلیلی، اطلاع‌رسانی، آموزشی

پنجشنبه، ۱ دی‌ماه ۱۳۹۰